

prøver at undgå straf for tyveri og hor ved at henvise til, at det var Gud, som styrede den syndige handling!

Et klassisk forsøg på en løsning har været følgende: Gud har skabt alle de situationer og muligheder, som et menneske møder i sit liv (almagten). Men mennesket kan – med sin sunde fornuft og vejledt af Guds Lov – inden for denne ramme *frit* vælge mellem det gode og det onde. Og selv om Gud har *forudset* valget, har han ikke *bestemt* det, hvorfor den pågældende siden vil kunne drages til ansvar af den *retfærdige* Gud. Eller måske og mere sandsynligt: få den *barmhjertige* Guds tilgivelse.

III. SØJLERNE

Islams *søjler* bygger alle på Koranen. Disse faste ritualer bekræfter offentligt troen på Gud gennem lovprisning og underkastelse og betoner samtidig, at enhver muslim er et medlem af *umma*, det verdensomspændende, muslimske broderskab.

De 5 eller 6 søjler er 1) Trosbekendelsen; 2) Bønnen; 3) Fasten; 4) Almissen; 5) Valfarten; og eventuelt 6) Den hellige Krig. For at være en *god* muslim – hvad flertallet *ikke* er – skal alle pligterne nøje overholdes.

1. Trosbekendelsen (shahada)

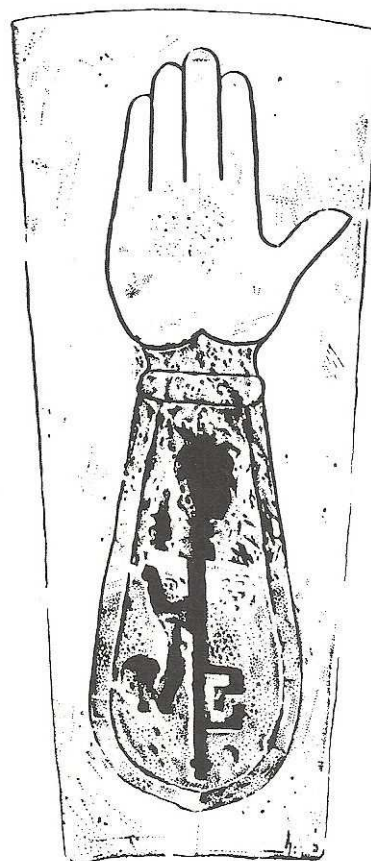
Islam hævder, at alle fødes som muslimer; det er den naturlige og fornuftige religion. Bekendelsen hviskes kun som en påmindelse ind i den nyfødtes øre, først det højre og dernæst det venstre. Principielt kan en muslim derefter aldrig forlade islam – og gør han det alligevel, kan det kræve store personlige ofre.

Hvis man imidlertid pga. sin opvækst rent faktisk har fået en anden tro, kan man på en enkel måde altid vende tilbage, sådan som 3000 danskere hidtil har gjort det. Det sker ved at aflægge vidnesbyrdet: 'Der er ingen gud foruden Gud, og Muhammed er Hans sendebud'. Siges det højt, er det ærligt ment og sker det i to muslimske vidners nærvær, så er man igen muslim.

En voksen, der aflægger bekendelsen, tager normalt et nyt navn fra den muslimske tradition (Ali, Abdul, Husain, Muhammed, Zehra, Fatima, Hafsa osv), man-

Fig 8. FATIMAS
BESKYTTENDE
HÅND

Den symboliserer de 5 søjler – eller i shia-islam den hellige familie. Hænges over syges seng eller bæres som beskyttende halssmykke.

den omskæres (det er dog ikke obligatorisk efter puberteten), og moskeens imam udsteder en attest på vegne af den muslimske verdensliga, således at man kan tage på pilgrimsfærd til Mekka, som kun muslimer har adgang til.

2. Bønnen (salah)

I kristendom og jødedom kaldes der til bøn og gudstjeneste med henholdsvis klokke og horn. I islam sker det med menneskets stemme, i dag forstærket af højttalere. Overalt i den muslimske verden kalder *muezzinen* (: udråberen) fem gange dagligt til den rituelle bøn: efter daggry (men før solopgang), lidt over middag, midt på eftermiddagen, efter solnedgang (men før det er mørkt) og om natten (før midnat). Det nøjagtige tidspunkt for disse daglige bønner ændrer sig derfor med årstiden. Bønner, som ikke bliver afholdt – f.eks. pga. arbejdskrav – skal en god muslim udføre senere.

Fra minareten, tårnet ved moskeen lyder muezzinens råb (: adhan) 5 gange dagligt (det er dog forbudt i Danmark:

1. Gud er større (allahu akbar) (4 gange)
2. Jeg bevidner, at der er ingen gud uden Gud (2)
3. Jeg bevidner, at Muhammed er Hans sendebud (2)
4. Kom til bøn (2 gange)
5. Kom til frelse (2 gange)
- Bøn er bedre end søvn (kun om morgenen) (2)
6. Gud er større (2 gange)
7. Der er ingen gud uden Gud (1 gang)

Salahtider tirsdag 9/5 2006 = 11. dag i Rabi II (4. måned) 1427

	Fajr	Shuruk	Duhr	Asr	Magreb	Isha
Malmø	3: 22	5: 07	13: 05	17: 19	21: 02	22: 47
København	3: 24	5: 09	13: 07	17: 21	21: 04	22: 49
Odense	3: 32	5: 17	13: 15	17: 29	21: 12	22: 57
Århus	3: 33	5: 18	13: 17	17: 30	21: 13	22: 58

Fajr: morgenbønnens starttid (morgengry).

Shuruk: morgenbønnens sluttid (solopgang).

Duhr: middagsbønnens starttid (efter sol i zenit).

Asr: eftermiddagsbønnens starttid (afsluttet før solnedgang).

Maghreb: aftenbønnens starttid (solnedgang) – afsluttet før mørkt

Isha: natbønnens starttid (efter mørket indtrædt)

Der er anvendt sommertid (jf middagsbønnen).

Kilde: www.islam.dk

Bønnen kan udføres alene eller bedst sammen med andre: Den foregår i moskeen (: stedet, hvor man kaster sig ned), gaden, hjemmet eller arbejdspladsen. Uden for moskeen bruger muslimen et bedetæppe eller en jakke, der udelukker ham fra den *profane* (: daglige) verden, så han kan træde ind i den hellige sfære, hvor han i bønnen står direkte over for sin Gud. Bønnen skal være på arabisk, himlens sprog, og varer en 5 minutter. Den er ikke en bøn *om* noget, men en tilbedelse af Gud og en lovprisning af hans storhed. Budskabet – at ville lytte til Gud, at bøje sig for ham og underkaste sig – understreges af et nøje fastlagt bevægelsesmønster (s. 99-101).

Forud for selve bønnen gentager muslimen punkt 1-3 og 6-7 i muezzinens råb og udtrykker sit ønske om at ville bede af et rent hjerte. Derefter renser han arme, hoved, fødder, øre, næse, mund med vand (i ørkenen evt. sand). Desuden tager man altid skoene af, inden man går ind i en moske eller stiller sig på bedetæppet.

Mænd og kvinder har samme forpligtelser til at bede, men under menstruation og efter fødsel er kvinden fritaget, da et menneske ikke kan møde Gud, så længe det er 'urent'. Det *urene* er ikke syndigt, men noget for Gud ukendt: død, blod, sæd, opkast, urin, ekskrementer mv. (s. 97).

Middagsbønnen om fredagen erstattes af en fælles gudstjeneste i moskeen (højest 1 time), som mænd *skal* deltage i. Kvinder *kan* deltage (undtagen i Saudi-Arabien), men altid adskilt fra mændene: stående bagved dem eller på en balkon eller i et særligt rum (video).

Hvor ofte deltager en dansk muslim i fredagsbønnen?			
	Fast én gang om ugen	Mindst én gang om måneden eller sjældnere	Aldrig
Mænd	24%	30%	46%

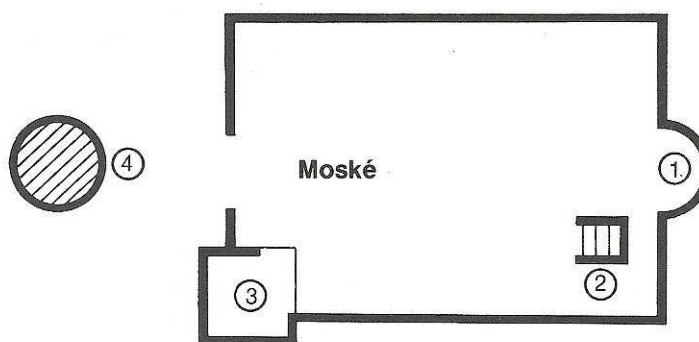
Rambøll Management for Jyllands-Posten 12/5 2006

De bedende står på et tæppe, opdelt i felter, på række bag hinanden og vender sig mod det hellige Mekka; bederetningen (: *qibla*) er markeret af en niche i væggen. Lederen af fællesbønnen kaldes *imam* (: den, der står foran). Det eneste krav til ham er, at han er en respekteret mand, der kender ritualer og kan bønnerne på arabisk.

Fællesbønnen holdes efter en prædiken, *kutba*. *Khatib* kaldes også imam, men han er ved store moskeer aflønnet og 'står foran' ved at have studeret islam i en *madrasa* (: seminarium). Prædikenen er over et frit valgt, ofte aktuelt emne – brug af hovedtørklæde, steningsstraf i Nigeria, terrorangreb i London, tegninger af Muhammed, børns uddannelse osv. Og budskabet søges altid dokumenteret med citater fra Koranen ('Gud siger---') og Hadith

Fig. 9. MOSKE

1. Mihrab – bedestuen med qibla, retning mod Mekka
2. Minbar – hvorfra fredagsprædikenen – khutba - holdes
3. Minareten – hvorfra muezzinen kalder til bøn
4. Vandanlæg – til den rituelle renselse

(‘Profeten siger---’). – I den muslimske verden er det – med profeten som forbillede – almindeligt, at præsidenten holder en fjernsynsprædiken i sin særlige moske, der dermed bliver en platform for med autoritet at kunne fremlægge styrets politik.

3. Fasten (sawm)

Under fasten i Ramadan-månedens skal muslimen kontrollere sine legemlige behov, vise solidaritet med sine fattige trosfæller og ikke mindst komme Gud nærmere. I denne måned er det forbudt at drikke, spise, ryge og have sex fra morgengry (1-2 timer før solopgang) til solnedgang. Tidspunkterne kan ses i bedekalenderen. I et muslimsk land annonceres de desuden i massemedierne.

Da islam har en ukorrigeret månekalender på 354 dage, flytter ramadanen og andre religiøse mærkedage hvert år 11 dage tilbage i forhold til solkalenderen. I Danmark varierer fastetiden således mellem 19 og 9 timer pr dag.

For gravide, menstruerende, syge og rejsende gælder, at fasten udskydes, men de mistede fastedage skal siden indhentes. Det samme gælder, hvis fasten en dag bliver ugyldig, fordi man ved en fejl f.eks. er kommet til at sluge vand. Kronisk syge og gamle kan erstatte hver mistet fastedag med bespisning af en fattig; i Danmark er beløbet på 50 kr. pr. dag, som bør gives til velgørenhed. Børn er først fuldt omfattet af fastekravet som 16-18 årige.

Fromme muslimer læser hele Koranen i løbet af måneden; den er derfor – udover i de 114 suraer – inddelt i 30 lige lange afsnit. Højdepunktet i Ramadanen er den 27. dag med ‘Skæbnenatten’, da Muhammed efter traditionen fik sin første åbenbaring.

Fasten brydes hver dag ved solnedgang, og så bliver der liv på gaden og festligt samvær i familien. Ramadanen afsluttes med en fest på 3 dage, *Id-al-fitr* (s. 37).

4. Almissen (zakat)

Ifølge islam er det Gud, som tildeler lykke og velstand. Dette anerkender muslimen ved at vise social ansvarlighed og give en del af sin formue til velgørende formål. Zakat (: renselse) bliver dermed en frivillig pligt, som man skylder Gud. Den betales ofte – også i muslimske lande – ved afslutningen af Ramadanen. I Danmark kan man sende beløbet direkte til trængende i hjemlandet eller støtte en velgørende organisation. Zakat kan også kanaliseres gennem moskeen og den lokale imam.

Niveauet er på 2,5%, ikke af ens lønindtægt, men af den kontante opsparing, som man har besiddet et helt år (undtaget er således formue i bil og hus), og som ligger over en bundgrænse på ca. 10.000 kr. I Danmark betyder det, at Zakat oftest er under 1000 kr.

5. Valfarten (hadj)

Enhver muslim skal, hvis han eller hun har fysisk og økonomisk mulighed for det, mindst én gang i livet foretage en pilgrimsrejse til Mekka for at gå i profetens fodspor. Valfarten falder i den 12. måned og varer fra den 8. til den 12. dag – de 5 obligatoriske dage. Muslimer kan også rejse til Mekka på andre tidspunkter af året. Det kaldes så *umra*, den lille valfart, men den regnes ikke for en *hadj*.

Valfarten understreger, at Mekka er islams udgangspunkt og centrum, og at alle muslimer indgår i et universelt broderskab, hvor alle principielt er lige. Med sin deltagelse opnår den valfartende desuden følgende:

- Han viser sin underkastelse under Gud (ved vandringen omkring Kabaen og ved Arafat-bønnen), sin respekt for Muhammed (ved at gå i hans fodspor) og for Abraham, som genopbyggede Kabaen, og som var lydig mod Gud (ofring af Ismael).
- Han befries for al gammel synd og regnes for herefter at kunne leve et nyt og bedre liv. For at markere sin ny status får han en livsvarig hæderstitel, *hadj*.

Hvert år kommer der ca. 2 mio pilgrimme. Alt organiseres af den saudiarabiske regering, fly, ophold, lokal transport. Danske muslimer køber således en pakkerejse på f.eks. 27 dage. Hvert land har en kvote for, hvor mange der må komme.

Efter ankomsten med fly til Jeddah køres man i bus mod Mekka, som er *haram* (: forbudt) for alle ikke-muslimer. Umiddelbart uden for det forbudte område renser man sig, og mændene tager en særlig hvid valfartsdragt, *ihram*, på, bestående af to stykker tøj

(kvinderne er normalt også klædt i hvidt). Hermed har man forladt den profane verden og er trådt ind i den hellige sfære, hvor alle i forhold til Gud er lige. Det er under valfarten, i den hellige tilstand (: ihram), bl.a. forbudt at bruge olie/parfume, klippe negle og hår, barbere sig, dræbe dyr, fælde træer, have sex.

Omkredsen af Kabaen

Moskeen i Mekka er verdens største. Den ligger udenom *Kabaen* og kan efter de sidste udvidelser i 1976 og 1992 på samme tid rumme 1 mio mennesker.

Straks efter ankomsten til Mekka vandrer pilgrimmene 7 gange rundt om Kabaen. Mænd og kvinder går sammen, mod uret, dvs. med hjertet vendt mod Kabaen, hvis hellige, sorte sten man helst skulle kysse; de fleste må dog nøjes med 'et flyvende kys'. Under vandringerne gentages trosbekendelsen og den særlige valfartsbøn: *Her er jeg Gud, her er jeg på Dit bud. Ingen er Din lige. Her er jeg på Dit bud. Dig tilhører pris og nåde og magt. Ingen er Din lige.*

Løb mellem to høje, Safa og Marwa

I en 400 m lang korridor i den store moske løber pilgrimmene 7 gange frem og tilbage og drikker af *Zamzam-kilden*. Man mindes herved Hagar og Ismael, der fortvivlet ledte efter vand i ørkenen, indtil de med englen Gabriels hjælp skulle have fundet Zamzam-kilden. (s. 13)

Arafat-bønnen

Pilgrimmene vandrer derefter til Mina, hvor de overnatter i en gigantisk teltlejr. Næste morgen, anden-dagen, vandring til Arafat-sletten, dvs. 6 timer til fods, en halv time i bus. Det er valfartens højdepunkt: Man hører en prædiken, beder og dvæler foroverbøjet – i retning mod Mekka – fra middag til solnedgang. Aldrig kan et menneske komme Gud og hans nåde nærmere i denne verden.

Fig 10. Valfartsruten

Stening af Satan

På Muzdalifa-sletten, på tilbagevejen mod Mina, overnatter man, og man finder 7 småsten. Den tredje dag forlader man Muzdalifah og går tilbage til Mina. Her kaster man stenene på tre søjler, der repræsenterer Satan, som skulle have prøvet at lokke Abraham fra at ofre sønnen Ismael, sådan som Gud havde krævet det.

Den store offerfest

Abraham var lydig, og Gud sendte en vædder, som han kunne ofre i stedet. Abrahams lydighed og Guds barmhjertighed mindes nu ved *Den store Offerfest*, Id al Adha. I praksis

betaler deltagerne og får et certifikat, mens en særlig organisation tager sig af slagtingen af mere end en halv mio dyr, får og geder og kameler. Det meste af offerkødet fryses ned og bruges som nødhjælp i den muslimske verden.

Afslutning

Med offerfesten er det officielle program slut. Man kan igen forlade den hellige tilstand (: *ihram*) og skifte til normal påklædning. Mange tager tilbage til Mina for igen at stene Satan. Eller de foretager 7 nye omkredsninger af Kabaen, løber mellem de to høje Safa og Marwa, drikker af Zamzam-kilden og fylder flasker med helligt vand til at tage med hjem. Mange tager derefter til Medina, for at besøge profetens moske, hvor profeten og de 3 første kaliffer ligger begravet.

6. Hellig krig (jihad)

Det er omstridt, om *jihad*, at 'anstreng sig' for Guds sag, skal regnes som en sjette søjle, og om hvad den overhovedet indebærer. Ifølge Koranen er der to former for jihad. Den ene bygger på åbenbaringer fra Mekka, den anden på åbenbaringer fra Medina. Den første jihad – som også kaldes den *store* jihad – er den enkeltes *moralske stræben* for at blive en god muslim, en personlig kamp *mod* egne dårlige tilbøjeligheder og *for* at udvikle den muslimske verden med sit gode eksempel, hvilket der f.eks. lægges stor vægt på i *sufismen*, den mystiske, inderlige vej til Gud (s. 51).

Heroverfor står i traditionen den *lille* jihad, *den væbnede kamp*, hvor Muhammed, kaliffen eller andre muslimske herskere drager i krig for Guds sag. Enten i forsvar af *umma*, *Islams* Hus, dér hvor shariaen gælder. Eller for at udbrede islam med magt i *Sværdets* Hus, der regeres af vantro herskere. Krig mellem muslimske stater kan aldrig kaldes jihad. Dør en muslim under en jihad, *hellig krig*, venter der angiveligt den faldne kriger en umiddelbar, himmelsk belønning (Sura 3,169).

Global jihad er siden 1990 en ny, yderligtgående fortolkning af kampen for Guds sag, nemlig selvmordsaktioner. I den muslimske tradition er terrorisme – vilkårlige drab – ganske vist forbudt, og kvinder, børn og ældre må slet ikke dræbes i en jihad. Ovenikøbet er selvmord en dødsynd, der skulle føre til helvede.

Alligevel mener *jihadisterne*, at de udfra Koranen kan forsvare terrorisme (jf. s. 111-113). De ser hele verden som én stor kampplads, hvor alle muslimer moralsk set er forpligtet til at ofre livet. Deres aktioner tolker de derfor ikke som 'selvmordsattentater', men som et 'selvvalgt martyrium'. De ofrer sig i den nødvendige kamp mod islams mange fjender, ikke mindst israelerne i Palæstina (den lille Satan) og amerikanerne (den store Satan), men også deres allierede overalt i verden. Og ingen kan i de vestlige lande siges at være uskyldige ofre; befolkningen har jo selv valgt de ledere, som konsekvent ydmyger muslimerne og islam.